

*О.В. Станіславчук, О.Б. Горностаї, П.В. Семенюк Львівський
державний університет безпека життєдіяльності*

СИСТЕМИ МОМЕНТАЛЬНОЇ ОЦІНКИ НЕБЕЗПЕКИ ПОЖЕЖЕГАСІННЯ

Неможливо сьогодні уявити існування промисловості без великого різноманіття хімічних речовин та продуктів, завдяки яким людина, з одного боку, полегшує своє існування, задовольняє свої життєві потреби, а з іншого - збільшує загрозу для свого життя та здоров'я. Якщо звернутись до офіційних даних, то на цей час в Україні знаходиться 21,5 тис. потенційно небезпечних об'єктів (6,5 тис. - об'єкти підвищеної небезпеки).

За видами небезпеки вони поділяються на такі групи:

- пожежонебезпечні - 41%;
- вибухонебезпечні - 37%;
- хімічно небезпечні - 7,9%;
- радіаційно небезпечні - 2,1%;
- гідродинамічно небезпечні - 1,85%;
- біологічно небезпечні - 1,8%.

1428 об'єктів промисловості можна назвати джерелами-гігантами небезпеки, адже на них знаходиться більше 235 тис. т небезпечних хімічних речовин, серед яких:

- хлор - більше 8 тис. т;
- аміак - 170 тис. т;
- інші небезпечні хім. речовини - понад 50 тис. т.

Більшість цих об'єктів, а саме 448, є стратегічними об'єктами економіки, які необхідні для забезпечення економічної безпеки держави [1].

Отже, значна кількість хімічних речовин та продуктів їх переробки не тільки зберігається, використовується на об'єктах промисловості, а й транспортується територією нашої держави та за її межами.

Транспортування небезпечних вантажів суворо регламентується нормами і правилами різного рівня, оскільки перевезення має відповідати певним вимогам, серед яких важливими є не тільки його ефективність, а й забезпечення безпеки населення та навколишнього середовища від їх небезпечного впливу. Із розвитком промисловості, зростанням обсягів виробництв, поширенням зв'язків між виробництвами та державами пов'язане зростання обсягів перевезень небезпечних продуктів. На сьогодні, вони становлять 25% від загальної маси усіх перевезень.

Однак, як у світі, так і в Україні, на відповідному рівні не забезпечуються необхідні умови для запобігання виникненню небезпечних та надзвичайних ситуацій під час їх використання, вироблення та транспортування.

Саме на транспортування небезпечних вантажів припадає 45% таких аварій, що супроводжуються пожежами та вибухами, призводять до значних матеріальних збитків, забруднення довкілля, загибелі і травмування людей. Такі надзвичайні ситуації характеризуються високою динамікою розвитку, залученням багатьох аварійно-рятувальних підрозділів, науковців та спеціалістів різних служб.

Значну частку таких вантажів займають нафтопродукти, зріджені і стиснені: гази та інші хімічні речовини, а також їх суміші. Перелік таких продуктів транспортування є дуже різноманітним за групами, властивостями, ступенем небезпечності тощо. Тому важливим є надання достовірної та повної інформації про об'єкт небезпеки на випадок виникнення надзвичайної ситуації. Саме надання такої інформації виробником (власником), з одного боку, і вміння скористуватися нею спеціальними службами або оперативно-рятувальними загонами, з другого, є вг-